

(המשך מעמוד 9)

הסודיים ביותר של ארצות הברית, מת באופן פתאומי, בתאונה, בשעה כל-כך נוחה לאנשים אירירייהשפעה, עולה החשד באמריקה מעצמו, ובעיני רבים הופך החשד במהרה לוודאות.

ששרת טראגית

ישראל אין אווירה כואת. מאז רצח ישראל ("יוני") קסטנר, לפני 30 שנה, שהיה גם הוא אפוף מיסתורין וחשוד, לא היה מיקרה מסוג זה בארץ. בישראל בטוחים הכל כי שרותי הביטחון אינם הורגים יהודים, יהיו כל-תינוחים ככל שהיו. כשעולים בכלל חשודות לגבי שרותי הביטחון, הם עולים לגבי קורבנות בלתי-יהודיים, ובעיקר פלסטיניים.

לכן נטו הישראלים השבוע להאמין שמותו של ניר אכן היה טראגדיה תמימה, חרף הנסיבות המוזרות. האם נפל ניר קורבן לתאונה? הוא הגיע למכסיקו בחברת מזכירתו הלונדונית, כשהוא משתמש בדרכונו הישראלי החוקי ובו אשרת-כניסה מכ"סיקאית.

הסיפור על איחורי-ביכול לסיסה, שגרם לשכירת מטוס פרטי, אינו נכון. פשוט אין טיסות רגילות למקום שאילו רצה להגיע. הפמליה שלו מנתה שמונה איש ואשה, ואלה לא יכלו להיכנס כר לשם למטוס שכור אחר. לכן טסה הסוסה

כאשר פרש ניר מתפקידו הממשלתי, כיועץ ראש-הממשלה למילחמה בטור, עבר עליו משבר מסוים. במשך תקופה ארוכה חי ופעל במר-קד ההחלטות הלאומיות הבינלאומיות בתחום סודי ומוגש, כוחו והשפעתו חרגו בהרבה מתפקידו הרישמי. בשלב מסוים ומכיוע היה זה עמירם ניר, פקיד ישראלי לא-ביכיר, שניהל לא רק את המדיניות של ממשלת-ישראל, אלא גם את המדיניות של ארצות-הברית. הנשיא רגן, סגן-הנשיא בוש, איש המועצה (האמריקאית) לביטחון לאומי "נורת" — כולם הופעלו בפרשת איראן על-ידי ניר, ואולי גם תורגלו על-ידו. שרותי-הביטחון של ישראל וארצות-הברית — המוסד, הסייאי ואחרים — עמדו מנגד, בזעם ובתיסכול גובר. לפתע כל זה נגמר. עם התפוצצות הפרשה, הפך ניר בעייה ממשלתית.

הר"חות האמריקאיים הרישמיים על הפרשה — דו"ח ועדת-היסגנט, דו"ח טאוור — הזכירו את שמו של ניר כמעט בכל עמוד. איראפטר היה לפטר את ניר, בגלל מעורבותו בפרשה. הוא שירת עד לסוף כהונתו של שימרון פרס כראש-הממשלה, ואחר-כך המשיך לשרת את שמיר, בגלל אותה הסיבה, עד ששמיר מצא שהשעה כשרה להרחיקו. איך חוורים מתפקיד כזה, מיסתורי וחובק-עולם, לחיים רגילים, אפורים? עמירם לא מצא את מקומו בארץ. הוא עבר ללונדון ולז'נבה. את אשתו,

עמירם בהלווייה, בין רבין וסרם כמו רצח קנדי

ג'ודי, השאיר בארץ יחד עם שני בנים, נימרוד (5) וגדב (2). פעם בחודש בא לביקור חטוף כדי לראות את ילדיו. היו ניוזשים שונים על עיסוקיו. קשה היה להאמין שאיש זה עוסק בעסקים תמימים סתם. מכאן החשד שהוא עוסק בעניינים אחרים, מסויים, בתחום הביטחון והנשק, וכי עסקיו הגלויים אינם אלא כיסוי. אם כן, בוודאי לא גילה זאת לאיש, ובוודאי לא למי שפחתו. ניר היה שומר-סוד מאין כמוהו.

השימוש בשמות זרים לא היה זר לניר. בכל תקופת כהונתו כיועץ כענייני טרור נהג להסתובב בעולם תוך שימוש בשמות שונים. מעולם לא נודע שם במלון כלשהו בשמו האמיתי. לא זה בלבד שזיה קיים חשד מפני פעולות של אירגונים עוינים, אלא שהוא גם לא רצה למושב תשומת-לב, בייחוד אחרי ההתפוצצות של פרשת איראן בכללי התיקשורת העולמיים. למזולו, מראהו החיצוני לא היה בולט ועורו לו לשמור על אלמוניותו.

על כל הפרשה מרחפת, מכובד, השאלה: מה היו מעשיו של ניר שם? מדוע הסתיר את זהותו? מה עניינו של חוזה-הנשק כץ בפרשה? לפי הגירסה הרישמית עסק ניר בענייני חקלאות והתחבר עם איש-עט קים ישראלי, מי שהיה מנהל חברת אורקוסקו הממשלתית, כדי לגרל אבר קרו במכסיקו ולשלחו לאירופה, תוך התחרות עם פרי ישראל. זה יכול להיות נכון. יכול להיות נכון גם שהעסק החקלאי שימש כיסוי לעסקים אחרים, פחות גלויים.

במדינה

נפר סנא

רוצים לישון בלילה

ברחוב הראשי יע

לולענץ תינון

למכוניות-אשפה

ומיטרים אחרים.

וגם תאונות בשפע.

נעמי רזן

ראש עיריית כפר-סנא ראה את המפגינים מחלון חדרו, שמע את קרי-אותיהם לצאת אליהם. אבל העריף להסתגר במישרו. הוא טבח מפחר, אמר אחד המפגינים. תחת לצאת אלי-הם, ביקש יצחק ולד מסגנו להזמין אליו למישר את מארגני-ההפגנה. זה שלוש שנים מנהלים תושבי רחוב הגליל, עורקת-נועה חשוב בעיר, מילחמה בעירייה, בגלל המיטרים האקולוגיים והתחבורתיים ברחוב. התושבים מוחים על לול ענק, הנמ-צא במרכז אזור-מגורים, על תינון למ-כוניות-אשפה של העירייה, הממוקם ברחוב, ובניית סופר-מארקט גדול מני-לי שתוכננו מראש מקומות-תינון למ-כוניות הקונים. בתקופה של שלוש שנים אירעו ברחוב 15 תאונות-דרכים. 12 מי-עצומה. ועד הריירים פנה לעירייה פעמים רבות. לפני שלושה שבועות היתה פנייה נוספת. כאשר הבינו חברי הוועד שאין העירייה מתכוונת לפעול, אירגנו הפגנה של תושבי הרחוב והאיזור.

הגיעו 300 איש. חלקם נשא שלטים שאמרו: "ולד, עמוד בהבטחתך!". אנו רוצים לישון בלילה!", "רחובות טיפ-חת, על הגליל פסחת!". פתח צירי-תנועה מקבילים! ורחוב הגליל, סכנה לכל גיל!"

20 ילדים נכנסו ללישכתו של ראש-העיר והגיעו לו עצומה באורך 12 מטר, חתומה על-ידי 600 תושבים. ההפגנה, שהיתה באישור המיטרה, היתה תרבותית ושקטה, והסתיימה בשירת החיקווה. אנשים אמרו שעבור הילדים זה היה שיעור בחינוך.

"אין מה להגיד!" המארגנים, ובראשם עורך-הדין רויד אופק, לא נע-נו להומנת ראש-העיר להיכנס לליש-כתו. "ידענו שאין לו מה להגיד לנו", הם אומרים. עכשיו הם מתארגנים להפגנה נוס-פת בקרוב. אם זה לא יעזור, הם אומ-רים, הם יכוננו את המאבק לכינון הפר-ליטי, ייסדו רשימה בלתי-מפלגתית, וינסו להכניס נציג (או נציגים) למוע-צת-העיר.

דוני אדם האשה מטהראן

היא חיתה אצל חמיני באיראן.

וכשבאה ארצה הכירה את חמיני

כאן. שרה ליבוניץ

כל מיסטרירדת המינהגים המ-סורתיים חברו יחדיו כדי לאמלל את חייה של ריטה (שם בדוי). היא אשה צעירה שגולדה, גדלה והיה בשלהי המאה ה-20. אולם תולדות חייה כמו נלדו מסורות עתיקות, אכ-זריות, הרואות באשה חפץ דומם, בל-תינראה, שמטרתו אחת: לשרת את הגבר ולסבול בשתיקה את כל גחמתו. ריטה גולדה כשהיא התקשר שימפתח יחד רית בורגנית. אביה חייה, אמה שרה ורוקדת בחתונות וכמסיכות של יתר

רים. ילדותה כבתי-חידה, אחות לאר-בעה בנים, היתה רגילה, לא משופעת במותרות, אף לא שרויה בעוני רב. יסוריה התחילו כשהגיעה לפירקה. שדך-הקהילה הביא לבית הוריה טוחר יהודי, גרוש, מבוגר ממנה ב-20 שנה, יגאל נפתלי.

ריטה היא אשה רגשנית. בעברית מעטה, עילגת, היא מספרת את סיפורה, צוחקת בקול-יקולות כשהיא נזכרת ברגעים משעשעים, בוכה ברגעים קשים.

את עורמתו של הגבר שיועד לה היא זוכרת בחיוך. הוא בא לבית הוריה, כשכיסוי מלאים בכסף. אקח אותה לאמריקה ואקנה לה יהלומים, כך הבטיח. הוריה, שרצו שאהיה עשירה, נתנו לו אותי."

הכל בכוח. ריטה לא אהבה את השידוך הזה. הוא היה מבוגר ממני, ולא מצא חן בעיני. אולם לא היתה לי

אחות חרדה גיטתה ריטה לזכות באשרת-יציאה. איראן של חומייני, שאינה מסבירה פנים לאזרחיה המוס-למיים, בוודאי שאינה חביבה ליהודים. שוב ושוב נידחו בקשותיה של ריטה. בינתיים חיתה מן היד לפה. כיום שימשה כעוזרת-בית בבתי יהודיות עשירות, בלילה לנה בבתי חברות מוד-רמנות.

אל החרדה האישית נוסף הפחד הק-הילתי. 24 אלף יהודים יש בטהראן. רו-בם מתפרנסים ממיסור של בגדים וש-טיחים. חיים ברווחה מסויימת, משתד-לים שלא להתבלט. הנשים היהודיות, כמו המוסלמיות, חייבות לחבוש כיסוי-ראש. גבר ואשה אינם רשאים לטייל ברחובות העיר ביחד, אלא אם הם מצויידיים באישור המבטיח כי הם אח-אחות.

וגם המילחמה עם עיראק, כמו הרת, מעיקה. הבנים נשלחים לצבא, העיר

אילן דסה, העולם הזה

"ריטה" את איך שוסרת שבתו."

סובלת מהפגזות, רבים בורחים להרים. קרן אור: באחד הערבים, אחרי שסיי-מה את עבודתה, יצאה אירן לרחוב. באותו לילה לא ידעה היכן תלון. אמה ביקשה זה מכבר שלא תשוב להטרדה בביתה, גם קומץ החברות חדלו להאיר פנים. כשהיא בוכה, על סף ייאוש גמור, הכירה בחור צעיר, הנרסאי-בניין יהודי. אחרי כמה חודשים נישאו. לפני חצי שנה עלו לארץ.

"אנחנו אבא ואמא." ריטה לא ידעה כי ילדיה בארץ. יהודיה מטהראן, שביקרה בארץ, גנשה במיקרה את הב-על-לשעבר בתל-אביב. אמרי לאשתי כי אני נוסע לאמריקה, אמר.

באחד המחשבים הממשלתיים נמצא המידע המתאים, שאליו הגיעה אחרי ששילמה שוחד. הילדים בכני-ברק. ריטה, שקיבלה רירה באשקלון, נס-עה לבני-ברק, אל הכתובת שסיפק המחשב. הוא גר כאן, עם הילדים, אמרו השכנים. "לפני זמן-מה עברו לדירה אחרת. איננו יודעים לאן". ריטה חזרה לאשקלון, אונברט-עצות. את סיפורה סיפרה לחברותיה באולפן. ילד של אחת הנשים, שהתקרב לעברו, ואת אמר כי גם הוא לומד בכני-ברק. ואת אלברט אתה מכיר? שאלה ריטה. כן, הוא לומד בכיתה שלי, בישיבה."

נס. ריטה נסעה לישיבה ופגשה את שלוש ילדיה. הבנים לומדים בתל-מורתורה בתי-אבות. הבת בחסד לאב-רהם. הפגישה היתה נרגשת. ריטה בכ-תה. הילדים התמיהים שאלו היכן היתה ומה היא רוצה מהם דרוק עכשיו. ריטה רצתה שיבואו לבקרה בשבתות. אביהם הכסים.

רבנייהשיבה התערבו. את אינך שומרת-שבת, אמרו לה. לא נרשה לילדים לבקרך. אנחנו האמא והאבא של הילדים. כעניינו אינך יהודיה. אשה שאינה חובשת מיטפתח לא ראויה לג-דל את ליבתי. לטיוס, בריחה כמעט מקאברית: בכ-ני-ברק, כל מי שמכיר אותה קורא אח-ריה ברחוב: חומייני.